

Олена Федорук,
студентка 5 курсу
спеціальності «Соціальна робота»
Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка
olenafedoruk19@gmail.com

Науковий керівник –
кандидат педагогічних наук, доцент
О. Л. Главацька

ВПЛИВ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ НА ФОРМУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Студентські роки – один з найяскравіших етапів життя людини. Він є періодом засвоєння максимального обсягу знань, формування професійних умінь та навичок, набуття досвіду, які сприятимуть в подальшому побудові успішної професійної кар'єри.

Одна з форм самореалізації власного потенціалу та розвитку управлінських якостей студента є їх діяльність у органах студентського самоврядування. Через систему органів самоврядування студенти взаємодіють з широким колом особистостей, різних за політичними поглядами, знайомляться з особливостями та закономірностями функціонування й розвитку соціальних інститутів, що, в свою чергу, сприяє процесу їх соціалізації, розвитку лідерських якостей, формуванню управлінської культури.

Значний інтерес для дослідження становлять роботи провідних вітчизняних і зарубіжних учених, які розглядають проблему впливу студентського самоврядування на формування особистості: Л. Варламової, В. Демчука, Ю. Краценка, К. Потопа, В. Приходька, М. Соловей та ін.

Аналіз наукових праць, які стосуються управлінської культури керівників показує, що питання підготовки фахівців до здійснення управлінської діяльності досліджували О. Бойко, Л. Макодзей, Т. Мацевко, О. Романовський, В. Свистун та ін.

Для сучасного суспільства характерним є ускладнення вимог до рівня підготовки фахівців соціальної сфери, адже роль соціального працівника сьогодні не зводиться лише до носія окремих соціальних функцій. Ідеальний кваліфікований соціальний працівник має бути гармонійно розвиненим, соціально активним, з конкретним духовно-творчим потенціалом, здатним вирішувати проблеми та швидко пристосовуватися до нових соціальних умов.

Метою статті є вивчення впливу діяльності органів студентського самоврядування закладу вищої освіти на формування управлінської культури майбутніх соціальних працівників.

Управлінська культура набуває надзвичайного значення на сьогоднішньому етапі розвитку країни. Поєднуючи в собі мистецтво управління та мистецтво виконання, вона виступає як показник професіоналізму діяльності керівника (менеджера).

Аналізом встановлено, що поняття «управлінська культура» є близьким до поняття «культура управління», однак вони не тотожні. Перше характеризує професійно-особистісні якості спеціаліста, другі – особливості його професійної діяльності. Управлінська культура є важливою передумовою культури управління [5].

Науковець Ю. Ступак визначає поняття «управлінська культура» як сукупність професійних знань, умінь та навичок, особистих якостей керівника, що дозволяє ефективно здійснювати управлінську діяльність на основі постійного самовдосконалення [7]. Ю. Пелеха та Т. Пономаренко розглядають управлінську культуру керівника як якісну сторону його управлінської діяльності.

Управлінська культура в контексті діяльності соціального працівника розглядається як сукупність знань, умінь та навичок необхідних для координації та ефективної взаємодії з клієнтом у процесі вирішення його проблем та безпосереднього задоволення його потреб [1].

Однак, для того щоб досягнути високого рівня управлінської культури необхідно не тільки володіти теоретичними знаннями про сутність управління, а й навчитися застосовувати управлінські методи на практиці. Так, класичним методом соціального управління є метод регламентування, сутність якого полягає в тому, що ефективність управління досягається шляхом розподілу та закріплення завдань, функцій, обов'язків, прав та відповідальності, встановлення взаємозв'язків між суб'єктами управлінської діяльності [4]. Що й виступає підґрунтям для діяльності органів студентського самоврядування та формування управлінської культури кожного студента, залученого у процес керівництва університетом на будь-якому рівні. Адже, відповідно до Закону України «Про вищу освіту» [6], студентське самоврядування – це цілісний структурний механізм, який дозволяє студентам шляхом самоорганізованої діяльності брати участь у керівництві справами свого колективу у взаємодії зі всіма органами управління закладу вищої освіти, захищати власні права й інтереси, сприяти гармонійному розвитку особистості майбутнього фахівця.

Студентське самоврядування відіграє значну роль у житті сучасної молоді. Воно охоплює усі можливі сфери життєдіяльності закладу вищої освіти: навчально-виховну, науково-дослідну, спортивно-оздоровчу, дозвіллеву тощо. До основних функцій студентського самоврядування належать: виховання реальних лідерів українського суспільства, донесення проблем молоді до суспільства і держави, набуття організаторських умінь, формування загальної та управлінської культури, виховання почуття обов'язку та відповідальності, зростання соціальної активності молоді, участь студентів в управлінні та визначенні змісту і якості освіти в ролі конструктивних партнерів [3].

Є. Сухова вважає, що в процесі самоврядування студенти послідовно проходять етапи кожного виду організаційної діяльності: адаптаційно-діагностичний, проектно-дослідницький, організаційно-виховний та професійний [2].

Соціальний працівник на рівні «соціальний працівник – клієнт» виконує роль керівника, менеджера, організатора, який безпосередньо повинен володіти управлінською культурою та вмінням організувати діяльність на кожному з вищезазначених етапах.

Отже, засвоєння знань, формування умінь та навичок в контексті управлінської культури студентів закладу вищої освіти в процесі діяльності органів студентського самоврядування спрямоване на підготовку якісно нового фахівця соціальної роботи, готового до роботи у сучасних умовах, здатного вільно адаптуватися до соціальних інновацій у діяльності соціальних установ, служб та організацій. Особливості діяльності студентів у органах студентського самоврядування має широкий спектр можливостей для розвитку їх особистості, виховання перспективного професіонала, керівника, менеджера здатного сміливо приймати самостійні рішення. Все це формує управлінське мислення, організаторські, комунікативні та управлінські здібності, соціальну активність, що є невід'ємною умовою формування управлінської культури майбутнього соціального працівника, професіонала своєї справи.

У закладі вищої освіти органи студентського самоврядування є основою формування лідерських якостей, належного рівня управлінської культури.

Проведене дослідження не вичерпує всієї різноманітності питань. Потребують додаткового вивчення механізми підвищення мотивації студентів до діяльності в органах студентського самоврядування та технології формування управлінської культури студентської молоді у діяльності органів студентського самоврядування.

Список використаних джерел

1. Главацька О.Л. Менеджмент соціальної роботи: теорія та практика : навчально-методичний посібник / О.Л. Главацька. – Тернопіль : Вектор, 2015. – 616 с.
2. Зубенко Н.Ю., Сухова Е.И. Формирование профессиональной компетентности студентов педагогического колледжа в процессе студенческого самоуправления / Е.И. Сухова, Н.Ю. Зубенко // Компетентностный подход в обучении. – № 11. – 2010. – С. 37-39.

3. Маур А.А. Формирование управленческой культуры будущих менеджеров в вузе: автореф. дис. на соискание уч. степени канд. пед. наук: спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / А.А. Маури. – Нижний Новгород, 2009. – 20 с.
4. Польова Т.В. Роль студентського самоврядування у формуванні всебічно розвинутої особистості / Т.В. Польова // Збірник наукових праць. – № 4. – Харків, 2012. – С. 13-14.
5. Пономаренко Т.О. Теоретичні засади культуро-відповідального управління дошкільною освітою: монографія / Т.О. Пономаренко. – Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2008. – 272 с.
6. Про вищу освіту: Закон України від 17.01.2002 № 2984-III // Вища освіта в Україні. Нормативно-правове регулювання. Нормативний збірник / За загальною редакцією Степка М.Ф., Горбунової Л.М. – К. : ФОРУМ, 2007. – Т. 1. – С. 81-94.
7. Ступак О.Ю. Особливості формування управлінської культури студентів педагогічних ВНЗ у діяльності органів студентського самоврядування / О.Ю. Ступак // Наука і освіта. – № 7. – 2010. – С. 242-244.